

LUGAŽU KULTŪRAINAVA

1. Ainavas struktūras raksturojums

Ainavas struktūru nosaka Sedas līdzenuma viļņotais reljefs. Sedas līdzenumam raksturīga ir mozaīkveida ainava – konkrētā teritorijā ar lauksaimniecībā izmantojamo zemju dominanci. Lauksaimniecības zemju aizaugšanas un meliorācijas rezultātā ir notikusi ainavas polarizācija. Meliorācijas rezultātā daudzviet iztaisnotas nelielās upītes.

2. Ainavas raksturojums un attīstība

2.1. Ainavas bioloģiskās daudzveidības raksturojums

Kultūrainavas bioloģiskās daudzveidības priekšnosacījums ir ainavas mozaīkveida struktūra. Kultūrainavas teritorijā atrodas nozīmīgs lauksaimniecības zemju masīvs, kuru kā barošanās vietu var izmantot Sedas tīrelī nakšņojošie migrējošie putni.

2.2. Ainavas estētiskās un kultūrvēsturiskās vērtības

Ainavas estētiskais novērtējums:

Plaša eksponējoša ainava ar ļoti augstu estētisko vērtību, kas saistīta ar daudziem skatu punktiem no paceltā Valkas – Ērgemes – Kārķi autoceļa uz apkārtējo ainavu. Ainavas vizuālo vērtību paaugstina tālie skatu horizonti, viensētas, koku alejas, atsevišķi koki.

Ainavas kultūrvēsturiskais novērtējums:

Ainavas kultūrvēsturisko vērtību nosaka – zemes izmantošanas mozaīkveida struktūra un saglabātais kultūrvēsturiskais mantojums.

Muižu kompleksi:

- **Lugažu muižas komplekss:** saglabājies plašs muižas saimniecības ēku komplekss, no kurām atsevišķas ir labi saglabājušās, parka fragments, aleja un ūdenstilpe. Kompleksam ir interesants telpiskais izkārtojums, kā arī ēkas gan arhitektūras ziņā, gan materiāla ziņā liecina par to, ka celtas atšķirīgos laikos, līdz ar to grūti nojaušama muižas kompleksa centrālā daļa.
- **Jaunāmuiža** – saglabājušās vairākas ēkas, bet tā ir stipri izmainīta.

2.3. Ainavas sociālekonomiskā nozīme

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes ir piemērotas intensīvas zemkopības attīstībai. Pašreiz viļņotā reljefā esošās lauksaimniecības zemes tiek relatīvi ekstensīvi izmantotas.

2.4. Vispārējās tendences ainavu struktūras attīstībā un to ietekmējošie faktori

Ainavu struktūras vispārējās attīstības tendences:

Lauksaimniecībā izmantojamo zemju atstāšana atmatā un pakāpeniska aizaugšana ar krūmiem, kā rezultātā samazinās ainavas estētiskā, bioloģiskā un kultūrvēsturiskā vērtība.

2.5. Ainavu vai ainavu elementu pašreizējais aizsardzības režīms un tā ietekme uz ainavu izmantošanu un apsaimniekošanu

Pašreiz lielākā daļa no kultūrainavas ietilpst ZVBR neitrālā zonā.

2.6. Vēlamā ainavu struktūra un tās elementu attīstība

Viensētu telpiskās struktūras, apjomu, proporciju un materiālu vietējā rakstura saglabāšana. Mozaīkveida ainavas saglabāšana.

2.7. Priekšlikumi ainavas izmantošanai un apsaimniekošanai

Lauksaimniecības zemju ainava

1. Saglabāt esošo lauksaimniecības zemju ainavu. Nav atbalstāma lauksaimniecībā izmantojamo zemju apmežošana. Ja tā nav novēršama, tad pirms zemju apmežošanas nepieciešams izstrādāt ainavu dizaina plānu.
2. Nav pieļaujama enerģētiskas koksnes plantāciju ierīkošana.
3. Kultūrainavā nav ieteicama vēja ģeneratoru būvniecība.
4. Migrējošo putnu barošanās vietām piemērotās lauksaimniecībā izmantojamās zemes nav vēlams apmežot vai veidot tajās nelielus mežu, vai krūmāju (arī ap meliorācijas sistēmām) pudurus. Barošanās vietām piemērotajās lauksaimniecības zemēs atbalstāma graudaugu sējumu vai ilggadīgo zālāju veidošana, bet nav vēlama intensīvo monokultūru (piemēram, rapša) vienlaidus plantāciju veidošana. Lauksaimniecībā izmantojamās zemēs vēlams veidot mozaīkveida sējumu un zālāju struktūru.

3. Priekšlikumi ZVBR zonējumam

Visa kultūrainava iekļaujama ZVBR ainavu aizsardzības zonā.